

CERTIFIKACIJA ŠUMA, ODUMRLA STABLA I BIOLOŠKA RAZNOLIKOST

Skup o Zemlji u Rio de Janeiru 1992. godine predstavlja značajnu prekretnicu u očuvanju svjetskoga okoliša i prirode. Skup je završio s tri značajne skupine smjernica i dogovora: Konvencijom o biološkoj raznolikosti, Konferencijom UN-a o klimatskim promjenama i nama vrlo značajnim Načelima o šumama. Od tada do danas, dakle, u proteklih 26 godina, obavljeno je puno skupova i dogovora. Mislim da je najvažniji skup u Kiotu o smanjenju stakleničkih plinova.

Svjetskom skupu u Rio de Janeiru naša struka je, nepriznato, dala model za održivi razvoj (više od 200 godina staro potrajno gospodarenje šumama), a Načela o šumama zasigurno su bila poticaj za puno međunarodnih šumarskih sastanaka i dogovora o očuvanju šuma, te i za pojavu certifikacije šuma.

S obzirom na dobro stanje naših šuma i njihovu gotovo 100 % prirodnost, u nas je ugovor o certifikaciji sklopljen za sve državne šume, što zapravo predstavlja korak za njihovo još bolje očuvanje, kao i poboljšanje biološke raznolikosti u jednoj komponenti koja se izrazito pojavljuje u razvojnoj fazi starenja i raspadanja izvorne prirodne šume, odnosno prašume.

U službenom pravilniku certifikacije šuma kroz čitav život šume, od obnove pa do nove obnove uzgojnim postupkom, u kontinuitetu obnove mlade sastojine i daljnjem razvoju, potrebno ostaviti stojeća stara stabla s dupljama i nekoliko stabala za koja pretpostavljamo da će se osušiti i srušiti i uskoro predstavljati mrtvo drvo. Prva zbog ornitofaune i nekih šumskih sisavaca, a druga radi gljiva i insekata. Uz današnje, još uvijek aktualno propadanje šuma, takva stabla nije teško pronaći.

Znamo kako su naše šume prirodnoga sastava jer se prirodno pomlađuju, a uzgojnim postupcima održava se njihov prirodni sastav. Sanitarnim sječama mi međutim "čistimo", uklanjajući u potpunosti ekološke niše za spomenutu faunu i svijet gljiva.

Želimo li, dakle, održati što veću biološku raznolikost, u šumi je potrebno na kraju ophodnje "žrtvovati" nekoliko stabala. U takvoj šumi postizemo optimalno vezivanje ugljika, zbog postizanja sklopa stabala (mladik) do obnove s velikim fotosintetskim učinkom, ali i s povećanom biološkom raznolikošću zahvaljujući mrtvom drvu. Tako se kroz čitav život prirodne gospodarske šume postižu dvije, danas zasigurno najvažnije općekorisne funkcije, vezivanje ugljika i velika biološka raznolikost koju prašuma ima samo u razvojnim fazama starenja i raspadanja (mrtvo drvo).

Veliku korisnost mrtvog drva za biološku raznolikost potvrdila su znanstvena istraživanja. Hans-Juergen Otto (1994) u svojoj knjizi Ekologija šuma (Waldökologie) navodi kako je u mrtvom drvu pronađeno 1500 vrsta gljiva i 1300 vrsta kukaca. Prema istome autoru krupno mrtvo drvo je u svojoj unutrašnjosti dobro izolirano od vanjskih klimatskih promjena pa osigurava sigurnu ekološku nišu.

Certifikacija šuma svojim odredbama o mrtvom drvu dobro osigurava biološku raznolikost svijeta šume koji nam je donedavno bio gotovo nepoznat. Certifikaciju treba striktno provoditi i zaboraviti na savršeno "očišćenu" šumu koju smo nekada podržavali. Moramo, međutim, imati na umu kako je potrebno podržati istraživanja u tome području.

Prof. dr. sc. Branimir Prpić

Naslovna stranica – *Front page:*

Rastoke na rijeci Slunječici

Rastoke – cascades on the river Slunječica

(Foto – *Photo:* Biserka Marković)

Naklada 1880 primjeraka